

UNES PARAULES DE RECORD

MARINELA GARCIA SEMPERE

Vam començar a preparar aquest monogràfic de la revista *Ítaca* amb la il·lusió de visitar el pare Josep Massot a l'Abadia de Montserrat i de poder perllongar amb la visita les celebracions del seu huitanté aniversari portant-li un regal més entre tots els que havia rebut amb ocasió de l'efemèride des del novembre de 2021. No ha pogut ser: Josep ens ha deixat fa uns mesos. Fins als darrers moments treballava, ens parlava de projectes en marxa, de novetats editorials, de les generacions de joves investigadors; però el fil de la vida es trenca quan es trenca, i de sobte ja no hi és, ja no el tenim entre nosaltres i la tristor que s'en segueix no té remei. Ara, el monogràfic esdevé un homenatge sentit del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant al savi amable, comprensiu i generós, a l'amic que tantes vegades ens ha acompanyat, que ens ha visitat en nombroses ocasions, que ens ha animat en les investigacions, que ha col·laborat sempre amb nosaltres atent i precís en les seues observacions.

El pare Josep Massot ha estat sempre molt vinculat a l'Abadia de Montserrat, on ingressà com a benedictí el 1962, ben jove, i on més tard va ser ordenat prevere l'any 1972. La seua activitat intel·lectual, acadèmica i de dinamització cultural també la inicià ben prompte: va ser professor de literatura de la Universitat de Barcelona, secretari de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, president de la Secció de Llengua i Literatura de la Societat Catalana d'Estudis Històrics i de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Ha estat director de diferents revistes com ara *Studia Monastica*, *Randa* i *Serra d'or*, i des de l'any 1970, es va fer càrrec de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que va dirigir des de llavors i que és una editorial de referència en la cultura catalana.

Era un treballador incansable i extraordinàriament productiu, com ho demostren no només tota la tasca irremplaçable que va fer des d'aquests càrrecs sinó també la seua voluminosa producció escrita. Amb una cultura vastíssima, exercí d'historiador, de filòleg i d'editor. Es va interessar molt per la història contemporània dels Països Catalans; la història de l'Església catalana, la de l'Abadia de Montserrat, com també la de Mallorca. Era un savi rigorós i amb criteri, capaç d'analitzar amb clarividència la història passada com l'actualitat que vivia. Excel·lent filòleg, va estudiar la literatura catalana popular, la medieval, la contemporània, com també va fer aportacions sobre escriptors i erudits. També dedicava hores in comptables a la revisió laboriosa de les edicions que preparava, tant les pròpies com les de les col·leccions que dirigia. A les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, una editorial sense una vocació comercial estricta, s'han publicat molts assaigs sobre religió, història i llengua, estudis literaris, epistolaris i biografies.

La seua dedicació constant i ferma va rebre nombrosos reconeixements i guardons. El 1996 li va ser concedida la Creu de Sant Jordi per la seua tasca d'investigació i promoció cultural; el 1997, el Premi Nacional de Cultura Popular de Catalunya; el 2012, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes. També ha rebut el reconeixement de moltes universi-

tats, com el doctorat honoris causa a la Universitat de València, acte celebrat el 2016, al qual el vam acompanyar molts col·legues d'aquest Departament d'Alacant. Però la nostra vinculació amb el pare Massot ve de més lluny; el 1991 va coorganitzar, com a secretari de l'AILLC, el IX Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, celebrat a la Universitat d'Alacant i a Elx. Més recentment, l'any 2018 va rebre a la Universitat Miguel Hernández d'Elx la Medalla de la Xarxa Vives d'Universitats, acte en el qual Rafael Alemany va pronunciar la *laudatio* del guardonat.

Els darrers anys, des del 2017, he tingut l'oportunitat de visitar el pare Massot en diferents ocasions amb motiu d'un projecte editorial. La darrera vegada va ser al novembre de 2021, a Montserrat, perquè ja no baixava a la seu de l'editorial de Barcelona. En el viatge m'acompanyaven dos col·legues del Departament i pujàrem a l'abadia en el tren cremallera, gaudint de les vistes que ofereix la muntanya. Després de la nostra conversa, abans d'acomiar-nos, Josep ens va portar al cor de l'església per escoltar un assaig de l'Escolania. El so d'aquelles veus diàfanes en la nau buida de l'església és un preciós regal intangible que ens va fer Josep i que no oblidarem mai. Posteriorment vaig parlar amb ell per correu electrònic, el 20 d'abril, i em va dir «Avui m'han donat d'alta per segona vegada i ja soc a Montserrat, espero que definitivament. Una abraçada». Li vaig dir que li telefonaria la setmana següent esperant que es recuperara bé. I ja no va poder ser.

El nostre Josep, savi respectat i estimat, perviu en les nostres obres. Aquest monogràfic vol ser un humil homenatge, una contribució a la continuïtat de la tasca que ell va dur a terme durant tants anys. La seua honestedat, la seua amabilitat, el seu compromís, la seua saviesa, els nombrosos qualificatius que defineixen el seu gran valor personal i científic fan lluir la figura de l'estimat amic i mestre, i aquesta llum és ja un autèntic referent de la cultura catalana.

MARINELA GARCIA SEMPERE
Directora del Departament de Filologia Catalana
Universitat d'Alacant